

POSUDEK MAGISTERSKÉ PRÁCE

Oldřich Hořínek:

Politické a bezpečnostní otázky ve vztazích Ruska a Ukrajiny

Autor se v práci zaměřuje na politiku Ruska a Ukrajiny ve vztahu ke dvěma klíčovými tématům: NATO a spolupráci v rámci postsovětského regionu. Vzhledem k neutuchajícím diskusím o strategickém a zahraničněpolitickém směřování obou zemí jde o jednoznačně aktuální a relevantní téma.

Text je zpracován formou dvou komparativních studií, jež porovnávají politikou obou zemí. Navzdory snaze o teoretické zakotvení práce (viz níže) jde o převážně empirickou analýzu. To samo o sobě není na škodu: autor prokázal bezpečnou orientaci ve zvoleném tématu a při jeho rozboru zpracoval (a adekvátním způsobem použil) úctyhodné množství primárních a sekundárních zdrojů, přičemž práce v úvodu obsahuje i jejich podrobný rozbor. Po obsahové a informační stránce tak není práci co vytknout, naopak ji lze ocenit za podrobný vhled do zkoumané problematiky.

Problémy práce jsou spíše koncepčního rázu. Upozornit je třeba už na název práce, který je, diplomaticky řečeno, zavádějící. Autor v úvodu (s. 12) až příliš nonšalantně upozorňuje na skutečnost, že z projektem předpokládaného názvu *Politické a bezpečnostní otázky ve vzájemných vztazích Ruska a Ukrajiny* bylo vypuštěno slovo „vzájemných“. V tomto případě ale vypuštění jediného slova zcela mění koncepci práce, protože se na místo rusko-ukrajinských vztahů zabývá vztahy těchto dvou zemí ke třetím aktérům. To by samo o sobě nebylo na škodu, změny oproti projektu se spíše předpokládají, ale autor bohužel neposkytuje vysvětlení, proč k této změně přistoupil a jaké jsou její implikace. Matoucí (s. 12) totiž původní název byl jen v případě, že se autor nehodlal rusko-ukrajinskými vztahy v práci zabývat. Tím, že je z práce vypouští, což je jinak legitimní, měl raději přistoupit k důslednější změně názvu – protože ten výsledný matoucí rozhodně je.

Druhá zásadní výhrada se týká teoretického rámce práce. Ta je podle autora zakotvena v geopolitických teoriích, resp. v realistické tradici teorií mezinárodních vztahů (s. 17). Tohoto vymezení se ale autor následně drží jen částečně. Na jádro problému poukazují názvy kapitol „teorie a koncepce ovlivňující formování ruské/ukrajinské zahraniční politiky“. Vyplývá z nich totiž, že autor směřuje své teoretické stanovisko s teoriemi/koncepcemi, s nimiž pracují politické elity obou zemí. O zakotvení práce v realistické (nebo i tradiční geopolitické) teorii lze ale hovořit jen v případě, že sám autor v intencích objektivistického, materiálně zaměřeného přístupu analyzuje vliv geografických daností na chování zkoumaných aktérů. Zejména v případě Ruska ale činí něco jiného: zkoumá intersubjektivní konstrukci ruské zahraniční politiky na základě geopolitických idejí sdílených ruskou politikou, resp. intelektuální elitou (podobně když na s. 30 hovoří o „formování národního uvědomění“ na Ukrajině“). Tím se ale dostává mimo teoretický rámec realistické teorie a do prostoru vymezeného výchozími paradigmaty konstruktivistického přístupu. A jen na okraj: slovní spojení „empiricko-analytický teoretický přístup“ (s. 14) je v podstatě nesmysl.

Práci lze vytknout i to, že formulovaná teoretická východiska nejsou dále operacionalizována. Geografická determinace politického jednání či jeho mocenská motivace jsou velmi obecné kategorie, které je pro hledání kauzálních závislostí nutno výrazně zpřesnit. Z nedostatečné operacionalizace je také důvodem, proč vlastní analýza v rámci dvou případových studií s teoretickými východisky dále systematicky nepracuje a omezuje se na rozbor jednotlivých dílčích faktorů, aniž by je navázala na postulovanou geopolitickou determinantu.

Pokud jde o formální aspekty práce, jsou výtky jen minimální. Po jazykové stránce je práce napsána kvalitně, s výjimkou občasného výskytu – bohužel všeobecně rozšířených – nešvarů typu nesprávně umístěných čárek ve větách či psaní velkých písmen (správně je např. „Evropská unie“, nikoliv „Evropská Unie“). Text obsahuje všechny požadované náležitosti (anotace a klíčová slova v českém a anglickém jazyce, anglické shrnutí, původní projekt).

Celkově lze na práci ocenit použití širokého spektra primárních a sekundárních zdrojů, jejich pečlivé zpracování a poctivý empirický rozbor zkoumané problematiky. Nedostatkem je částečné zmatení v teoretickém zakotvení výzkumu a slabá operacionalizace proměnných, v jejímž důsledku je oslabeno propojení teoretických východisek a empirické analýzy. Práci **doporučuji k obhajobě** a navrhuji ji hodnotit jako **velmi dobrou**.

V Praze dne 19. 6. 2012